

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30
F: 01 478 83 31
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

URAD PREDSEDNIKA REPUBLIKE
DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC REPUBLIKE SLOVENIJE
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VRHOVNO TOŽILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO REPUBLIKE SLOVENIJE

MINISTRSTVA
ORGANI V SESTAVI MINISTRSTEV
VLADNE SLUŽBE
UPRAVNE ENOTE

ZDRUŽENJE OBČIN SLOVENIJE
SKUPNOST OBČIN SLOVENIJE
ZDRUŽENJE MESTNIH OBČIN SLOVENIJE
OBČINE

Številka: 100-1238/2014/20
Datum: 22. 2. 2016

Zadeva: Pojasnilo v zvezi z obračunom nadomestil plače v javnem sektorju

Spoštovani!

Ugotavljamo, da v javnem sektorju pri izvajanju predpisov, ki urejajo obračunavanje plač in nadomestil plač ter vodenje evidence ur odsotnosti z dela ni povsem enotnega pristopa in enotnega razumevanja teh predpisov, zato v nadaljevanju posredujemo pojasnila s prilogo, ki jo je pripravil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), iz katere je razvidno, katere dokumente je potrebno priložiti refundacijskim zahtevkom v primeru neenakomerno razporejenega delovnega časa v javnem sektorju.

1. Pravne podlage za obračunavanje plač in nadomestil plač, ki jih je treba upoštevati na navedenem področju v javnem sektorju:

- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju – ZSPJS (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15 in 82/15)

Plače zaposlenim v javnem sektorju se obračunavajo na podlagi ZSPJS, ki v 40. členu določa, da se plače javnih uslužbencev obračunavajo in izplačujejo na podlagi povprečne mesečne delovne obveznosti, ki izhaja iz sprejetega letnega delovnega koledarja.

- Uredba o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 14/09, 23/09, 48/09, 113/09, 25/10, 67/10, 105/10, 45/12, 24/13, 51/13, 12/14, 24/14, 52/14, 59/14 in 24/15 – v nadaljevanju: Uredba).

Uredba v 6. členu določa, da se povprečna mesečna delovna obveznost za polni delovni čas določi na podlagi 40 delovnih ur na teden in znaša 174 ur ter da se ure za redno delo, nadomestila in izračun stalnih dodatkov normirajo na povprečno mesečno delovno obveznost. Navedeno pomeni, da se ure vsak mesec preračunavajo oziroma normirajo na 174 ur. Lahko jih opravimo 176, pa se bodo normirale na 174 ur, saj se plača vsak mesec obračuna za 174 ur.

- Zakon o delovnih razmerjih – ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr. in 47/15 – ZZSDT) ureja pravico do nadomestila plače za čas odsotnosti zaradi bolezni, in sicer v devetem odstavku 137. člena določa, da je delodajalec delavcu dolžan izplačati nadomestilo plače za tiste dneve in za toliko ur, kolikor znaša delovna obveznost delavca na dan, ko zaradi opravičenih razlogov ne dela.

- Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 18I/1991, s spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju besedila: KPND)

KPND v 39. členu določa, v katerih primerih javnemu uslužbencu pripada nadomestilo plače, višino nadomestila in osnovo za obračun nadomestila, ko nadomestilo plača delodajalec iz svojih sredstev.

Obračun nadomestila plače, ki jih javnim uslužbencem v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja izplačujejo njihovi delodajalci, določajo naslednji predpisi:

- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju - ZZVZZ (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C in 47/15 – ZZSDT) v 29. členu določa, kdaj imajo zavarovanci na podlagi mnenja osebnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije pravico do nadomestila med začasno zadržanostjo od dela, ter da zavarovancu pripada nadomestilo za delovne dneve oziroma delovne ure, ko je zadržan od dela, kot tudi za praznične in druge dela proste dni, določene z zakonom.

- Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 61/00, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 59/02, 18/03, 30/03, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14 in 85/14) v 138. členu določajo, da zavarovancu pripada nadomestilo plače za delovne dni oziroma delovne ure, ko je upravičeno zadržan od dela.

- Pravilnik o obračunu bruto nadomestil plač med začasno zadržanostjo od dela v breme obveznega zdr. zavarovanja in o načinu vlaganja zahtevkov delodajalcev za povračilo izplačanih nadomestil glede normiranja ur (Uradni list RS, št. 130/04, 121/05, 129/06, 134/06 – popr. in 8/07), ki ureja način povračila nadomestil plač med začasno zadržanostjo od dela delodajalcem, ki so do povračila upravičeni v skladu z ZDR-1, ZZVZZ in Pravili obveznega zdravstvenega zavarovanja.

2. Obračunavanje plač in nadomestil plače

a) Splošno

V skladu z navedenimi predpisi se obračunavajo plače in nadomestila plač vsem zaposlenim v javnem sektorju, torej, zaposlenim, ki delajo v enakomerno razporejenem delovnem času, kot tudi zaposlenim, ki delo opravljajo v neenakomerno razporejenem delovnem času. Plače se vsem zaposlenim obračunavajo **na podlagi povprečne mesečne delovne obveznosti 174 ur na mesec.**

b) Obračunavanje nadomestil plače v primeru neenakomerno razporejenega delovnega časa

148. člen ZDR-1 določa, da je delovni čas lahko enakomerno ali neenakomerno razporejen. Pri enakomerni razporeditvi polni delovni čas ne sme biti razporejen na manj kot štiri dni v tednu, pri neenakomerno razporejenem delovnem času ter začasni prerazporeditvi delovnega časa pa polni delovni čas ne sme trajati več kot 56 ur na teden, pri čemer se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše od šest mesecev (sedmi odstavek navedenega člena). Neenakomerni delovni čas lahko določa tudi področni zakon ali kolektivna pogodba.

Pri neenakomerno razporejenem delovnem času gre za delo na podlagi vnaprej določenega mesečnega delovnega razporeda, z določitvijo obsega delovne obveznosti v posameznih dnevih, pri čemer je planirana delovna obveznost delavca v določenem mesecu lahko enaka, nižja ali višja od mesečne delovne obveznosti po delovnem koledarju, pri čemer pa se obračun plače in nadomestil plače izvaja v skladu z navedenimi predpisi za zaposlene v javnem sektorju.

Na podlagi devetega odstavka 137. člena ZDR-1, je delodajalec delavcu dolžan izplačati nadomestilo plače za tiste dneve in za toliko ur, kolikor znaša delovna obveznost delavca na dan, ko zaradi opravičenih razlogov ne dela.

Javni uslužbenec, ki delo opravlja v neenakomerno razporejenem delovnem času, prejme plačilo na podlagi povprečne mesečne delovne obveznosti 174 ur na mesec in ne po dejanski delovni obveznosti, ki je lahko v določenem mesecu enaka, nižja ali višja od mesečne delovne obveznosti po delovnem koledarju. Ravno tako je tudi tedenska delovna obveznost različna, torej večja ali manjša od 40 ur, zaposleni pa lahko tedensko opravi 40 ur, vendar te ure ne opravi od ponedeljka do petka ampak jih opravi v določenih dneh, tudi v soboto ali v nedeljo in v različnem trajanju dnevno. Mora pa se v primeru neenakomerno razporejenega delovnega časa v referenčnem obdobju, ki je določeno v ZDR-1 (sedmi odstavek 148. člena ZDR-1) ali ugodneje s področno kolektivno pogodbo ali področnim zakonom, dejansko opravljene ure izravnati v določenem referenčnem obdobju.

Slednje pomeni, da je potrebno dejansko opravljene ure po delovnem razporedu, opravljene v referenčnem obdobju, presežek ali manjko ur, izravnati, pri čemer pa to dejstvo ne vpliva ne na obračun plače kot tudi ne na obračun nadomestila plače.

Glede na navedeno se tudi zaposlenim, ki delo opravljajo v neenakomerno razporejenem delovnem času, plače ne obračunavajo po dejanski delovni obveznosti, opravljeni na podlagi vnaprej določenega mesečnega delovnega razporeda, ki je lahko v določenem mesecu enaka, nižja ali višja od mesečne delovne obveznosti po delovnem koledarju. Ravno tako je tudi tedenska delovna obveznost lahko različna, torej večja ali manjša od 40 ur, lahko pa zaposleni tedensko opravi 40 ur, vendar teh ur ne opravi od ponedeljka do petka, ampak jih lahko opravi v določenih dnevih, tudi v soboto ali nedeljo in v različnem trajanju dnevno.

c) Obračunavanje nadomestil plače v primeru praznika in dela prostih dni

V zvezi s prazniki in dela prostimi dnevi ZDR-1 v 166. členu določa, da ima delavec pravico do odsotnosti z dela ob praznikih Republike Slovenije, ki so določeni kot dela prosti dnevi, in ob drugih, z zakonom določenih dela prostih dnevih. Ta pravica pa se delavcu izjemoma lahko omeji, če delovni oziroma proizvodni proces poteka nepretrgano ali narava dela zahteva opravljanje dela tudi na praznični dan. Glede na določbo drugega odstavka 137. člena ZDR-1 ima delavec pravico do nadomestila plače za praznične in druge dela proste dni, in sicer za tiste dni in za toliko ur, kolikor znaša delovna obveznost na dan, ko delavec zaradi praznika oziroma dela prostega dne ne dela. V primeru, da pa mora delavec glede na planirano delovno obveznost delati tudi na prazničen oziroma dela prost dan, mu za ta dan ne pripada nadomestilo plače, temveč je delavec upravičen do plačila za delo, ki mu gre po pogodbi o zaposlitvi, ter do dodatka za delo na praznik oziroma dela prost dan, katerega višina se določi s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti (128. člen ZDR-1), za javni sektor je to KPJS.

V primeru, da je imel zaposleni delovno obveznost v soboto, nedeljo, na dan praznika ali drug dela prosti dan, ima v skladu z drugim odstavkom 137. člena ZDR-1 pravico do nadomestila plače v obsegu, kot bi trajala njegova delovna obveznost, če bi delal. V primeru 12 urne delovne obveznosti ima glede na navedeno tudi pravico do nadomestila plače za 12 ur.

Pojasnjujemo tudi, da mora pri izračunu skupnega fonda ur delodajalec upoštevati tudi praznike in dela proste dni, in sicer na ta način, da se te ure všttevajo v letni fond ur, saj bi jih bil javni uslužbenec dolžan opraviti, če ne bi bil zaradi praznika oziroma dela prostega dne upravičen do počitka. Javni uslužbenec, ki ima na takšen dan sicer planirano delovno obveznost, vendar zaradi praznika oziroma prostega dne ne dela, se te ure prav tako všttevajo v letni fond ur, kot bi dejansko delal, dobi pa le nadomestilo plače. Opozarjamo pa, da ni dopustno izključevati vnaprej planirane delovne obveznosti na praznične dni izven potreb delovnega procesa z namenom, da se delodajalec na ta način izogne višjim stroškom dela.

V nadaljevanju navajamo nekaj najpogostejših primerov v praksi:

- javni uslužbenec, ki bi moral opraviti svojo delovno obveznost na praznik ali drug z zakonom določen dela prost dan in ne dela, prejme za ta dan nadomestilo plače za toliko ur, kot je ta dan znašala njegova delovna obveznost (to so praviloma javni uslužbenci, katerih delovni čas je razporejen od ponedeljka do petka v obsegu 40 ur);
- javni uslužbenec, ki na praznik ali na drug z zakonom določen dela prost dan dela skladno z razporedom dela, prejme plačilo za delo in dodatke, ki mu v skladu z ZSPJS in KPJS pripadajo za delo na praznik, ne more pa hkrati prejeti nadomestila plače in plačilo za delo;

- javni uslužbenec, ki na dan praznika ali drugega z zakonom določenega dela prostega dne z razporedom dela nima določene delovne obveznosti, ne prejme ničesar, niti nadomestila plače, saj ta dan ni imel delovne obveznosti.

Navedeno pomeni, da javni uslužbenec, ki je imel delovno obveznost določeno na praznični dan in zaradi bolezni tega dne ne dela, prejme nadomestilo plače zaradi bolezni in to za toliko ur, kot je znašala njegova delovna obveznost tistega dne.

Na praktičnem primeru za leto 2015 to pomeni, da bi se v primeru, ko je bil zavarovanec v bolniškem staležu v obdobju od 28. 9. 2015 (sreda) do 30. 9. 2015 (petek) s predvideno delovno obveznostjo prvi dan – 12 ur, drugi dan – 7 ur in tretji dan – brez delovne obveznosti ob določeni mesečni obveznosti za celotni javni sektor za mesec september 2015 – 176 ur, pripravil naslednji obračun nadomestila:

Št. dejanskih ur zadržanosti = 12 ur + 7 ur + 0 ur = 19 ur
 Povprečna mesečna delovna obveznost = 174 ur
 Mesečna delovna obveznost = 176 ur (za september)

Št. normiranih ur = $\frac{\text{št. dejanskih ur zadržanosti (19)} \times \text{povp. mesečna obveznost (174)}}{\text{mesečna delovna obveznost (176)}}$

Pojasnjujemo tudi, da se enako obračunavajo nadomestila plače v breme delodajalca in v breme zavoda. Enako se obračunavajo tudi nadomestila v breme zavoda v primeru v krajših odsotnosti kot pri daljših oz. celomesečni odsotnosti.

Pojasnjujemo tudi, da se uslužbenca, ki opravlja delo v neenakomernem delovnem času in bo zadržan od dela dalj časa, ne vključi v delovni raspored (ni potrebno in smiselno, saj ne bo prisoten) in se mu zato nadomestilo plače obračuna na zgoraj prikazan način s tem, da se za št. dejanskih ur zadržanosti navede število ur, ki so enake mesečni delovni obveznosti po koledarju (176 ur).

Št. normiranih ur = $\frac{\text{št. dejanskih ur zadržanosti (176)} \times \text{povp. mesečna obveznost (174)}}{\text{mesečna delovna obveznost (176)}}$

3. Dokumentacija, ki jo je potrebno priložiti refundacijskim zahtevkom v primeru neenakomerno razporejenega delovnega časa v javnem sektorju

V prilogi vam v uporabo posredujemo še Prilogo 1, ki jo je pripravil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), v kateri je navedena dokumentacija, ki jo je treba priložiti refundacijskim zahtevkom v primeru neenakomerno razporejenega delovnega časa.

ZZZS tudi sporoča, da je treba v primeru refundacijskih zahtevkov za zadržanosti od dela za krajše časovno obdobje, ko nadomestilo plače že od prvega dne dalje bremeni ZZZS, obvezno priložiti delovni koledar le za dneve, za katere se zahteva izplačilo nadomestila plače v breme ZZZS.

Ministrstva prosimo, da z vsebino tega pojasnila seznanijo posredne uporabnike proračuna iz svoje pristojnosti.

S spoštovanjem,

Boris Koprivnikar
minister